Dosarul nr. 2a-230/2024 I instanță
Nr. PIGD 2-24018222-06-2a-24092024 judecător Sofia Aramă
judecătoria Cimișlia
sediul central

D E C I Z I E

17 aprilie 2025 **mun. Comrat**

Colegiul judiciar al Curții de Apel Sud sediul Comrat
în componența:
președintele completului, judecătorul Mironov Andrei
judecătorii Fujenco Dmitrii și Colev Grigori
grefier Sobor Marina
cu participarea:
avocatul Victor Valentin în interesele lui Deli Andrei

examinând în ședință publică, în ordine de apel, apelul declarat de către avocatul Victor V. în interesele lui Deli Andrei împotriva hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024 și hotărârii suplementare Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024, adoptată pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție,

audiind raportul judecătorului asupra cauzei și esenței apelului, analizând materialele cauzei,

A C O N S T A T A T:

1. ***<u>Circumstanțele cauzei:</u>***

***La data de 15 februarie 2024*,** avocatul Victor Valentin acționând în interesele lui Deli Andrei a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Vrabii Ion cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție, precum și a cheltuielilor judiciare. (f.d.2-3, vol.1)

În vederea susținerii poziției sale, în conținutul cererii de chemare în judecată s-a indicat, că la data de 24 iulie 2023 aproximativ la orele 08:45, Ion Vrăbii, conducând automobilul de model ***** cu n/î *****, deplasându-se pe traseul M-3, pe 48km+100m, a ignorat cerințele indicatorului rutier 2.1 (cedează trecerea), și de asemenea a încălcat cerințele subpct. 2) pct. 45 RCR RM, la apariția obstacolelor nu a redus viteza chiar să oprească, în urma cărui fapt a săvârșit coliziune cu automobilul de model ***** cu n/î ***** *****, sub conducerea lui Deli Andrei. În urma accidentului rutier săvârșit, automobilul ***** cu n/î ***** ***** a primit deteriorări tehnice.

În cadrul administrării materialului pe faptul accidentului rutier, Deli Andrei a fost interogat în calitate de parte vătămată.

Pe faptul dat, în privința lui Ion Vrăbii a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI Nr. 05784417 din 24.07.2023 pe alin.(1) art.242 din Codul contravențional RM.

Consideră Deli Andrei că pentru prejudiciul material suportat urmează să i se mai achite suma de 17 683, 65 lei, care este formată din suma de 1 500 lei (pentru evaluarea deteriorărilor) și suma de 16 183,65 lei (diferența dintre prejudiciul evaluat și despăgubirea acordată de compania de asigurări).

2. <u>Soluția instanței de fond:</u>

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat de contravenție, ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Deli Andrei în beneficiul lui Vrabii Ion suma de 6 000 (șase mii lei 00 bani) MDL cu titlu de asistență juridică. (f.d.181, 187-190, vol.1)

La data de 11 iunie 2024, prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Cimișlia, sediul central s-a dispus încasarea de la Deli Andrei în beneficiul lui Vrabii Ion a sumei de 6 000 lei cu titlu de asistență juridică. (f.d.173, vol.1)

3. <u>Solicitarea apelantului:</u>

La data de 09 iulie 2024, Deli Andrei a înaintat cerere de apel nemotivată, iar ulterior la data de ***26 septembrie 2024***, cerere de apel motivată, prin conținutul

căreia a solicitat: admiterea apelului; anularea hotărârii din 11 iunie 2024 emise la cauza civilă intentată la cererea lui Deli Andrei împotriva lui Vrăbii Ion privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție; anularea hotărârii suplimentare din 11 iunie 2024 emisă în aceeași cauză civilă; cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie satisfăcută cererea lui Deli Andrei – încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul lui Deli Andrei a prejudiciului material, cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional în mărime de 17 683 lei 65 bani, încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul lui Deli Andrei a prejudiciului moral cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional în mărime de 30 000 lei. (f.d.183, 200-201, vol.1)

În motivarea apelului s-a invocat, că hotărârea instanței de fond o consideră neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Menționează, că dreptul persoanelor de a solicita repararea prejudiciului patrimonial și și a celui nepatrimonial cauzat prin contravenție, este stipulat în alin. (1) art. 45 din Codul contravențional și alin. (1) art. 1998 din Codul civil.

Consideră, că instanța de fond a apreciat incorect probele prezentate de reclamant, indicând faptul că prejudiciul material cauzat reclamantului ca urmare a unui accident rutier a fost reparat integral.

Indică, că la data de 24.07.2023 aproximativ la orele 08:45, Ion Vrăbii, conducând automobilul de model ***** cu n/î *****, deplasându-se pe traseul M-3, pe 48km+100m, a ignorat cerințele indicatorului rutier 2.1 (cedează trecerea), și de asemenea a încălcat cerințele subpct. 2) pct. 45 RCR RM, la apariția obstacolelor nu a redus viteza chiar să oprească, în urma cărui fapta săvârșit coliziune cu automobilul de model ***** cu n/î **********, sub conducerea lui Deli Andrei. În urma accidentului rutier săvârșit, automobilul ***** cu n/î ********** a primit deteriorări tehnice.

În cadrul administrării materialului pe faptul accidentului rutier, Deli Andrei a fost interogat în calitate de parte vătămată.

Pe faptul dat, în privința lui Ion Vrăbii a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria MAI №05784417 din 24.07.2023 pe alin. (1) art. 242 din Codul contravențional (încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu deteriorarea neînsemnată a vehiculelor), conform căruia Ion Vrăbii a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției menționate, (procesul-verbal cu privire la contravenție nu a fost contestat).

După rezultatele aprecierii deteriorărilor și a costului estimat al reparațiilor efectuate de C.A. «General Asigurări», de reprezentanții companiei de asigurări, s-a stabilit mărimea despăgubirii de asigurare în mărime de 46 377 lei.

Mai indică, că suma menționată nu acoperă costul reparației automobilului, proprietarul automobilului de model ***** cu n/î **********, Deli Andrei a fost nevoit să suporte cheltuieli legate cu evaluarea deteriorării și costul reparației acestora în mărime de 1 500 lei.

Susține, că conform raportului de apreciere a daunelor nr. 2243/08A din 09.08.2023, întocmit de evaluatorul independent Ciobanii A. «EXPERTAUTO-PLUS», valoarea prejudiciului constituie 62 560,651ei.

Adică, menționează că nu a fost reparat prejudiciul în mărime de 16 183 lei și 65 bani.

Susține, că în cazul dat Deli Andrei are nevoie de suma de 62 560,65 lei pentru a-și aduce automobilul în starea în care se afla înainte de cauzarea daunelor.

Astfel, prejudiciul material cauzat lui Deli Andrei în urma săvârșirii contravenției menționate mai sus de către Ion Vrăbii constituie 16 183,65 + 1500 =17 683,65 lei.

Indică, că instanța de fond a recunoscut cerințele reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral ca neîntemeiate, argumentând formal concluzia sa.

Menționează, că prin contravenția săvârșită împotriva lui Deli Andrei a provocat suferințe morale, exprimate în îngrijorări: pentru sine și pasagerii automobilului, întru- cât în momentul accidentului ei se aflau în automobil; pentru deteriorarea proprietății sale private; pentru privarea temporară de capacitatea de a se deplasa cu mijlocul său de transport și necesitatea de a rezolva suplimentar problemele de transport, ceea ce depășește sfera experiențelor tolerate în mod normal.

Mărimea prejudiciului moral pentru care va fi estimată în mod echitabil în echivalent bănesc îl constituie de a fi suma de 30 000 (treizeci mii) lei.

Consideră, că pârâtul urmează să-i achite și cheltuielile de judecată suportate în cadrul examinării acestei cauze.

La data de 24 septembrie 2024, cauza a parvenit spre examinare la Curtea de Apel. (f.d.197, vol.1)

<u>4.Termenul legal de declarare a apelului.</u>

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii judecătoriei Cimișlia, sediul central a fost pronunțat la 11 iunie 2024, iar cererea de apel a fost depusă la data de 09 iulie 2024, Colegiul judiciar constată că apelul a fost declarat în termenul legal. (f.d.171, 183)

La data de 23 octombrie 2024, avocatul Casap Anatolie acționând în interesele lui Vrabii Ion a înaintat referință asupra apelului prin care a solicitat: respingerea integrală a cererii de apel cu încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate. (f.d.209-212, vol.1)

Menţionează, că în urma analizei motivelor invocate în cererea de apel, consideră că acesta urmează a fi respins.

Susține, că materialele cauzei, dar și instanța de fond, a concluzionat că, după rezultatele aprecierii deteriorării și a costului estimat al reparațiilor efectuate de CA „General Asigurări", de reprezentanții companiei de asigurări, s-a stabilit mărimea despăgubirii de asigurare în cuantum de 46 377 lei, iar în legătură cu faptul că suma menționată nu acoperă costul reparației automobilului, Deli Andrei a efectuat o evaluare independentă fiind întocmit raportul de apreciere a daunelor nr. 2243/08A din 09.08.2023 întocmit de evaluatorul independent Ciobanu A. din cadrul „Expertauto Plus", fiind stabilit valoarea prejudiciului de 62 560,65 lei.

Mai indică, că compania de asigurări a solicitat de a prezenta în adresa companiei de asigurare informații privind specificația pieselor noi fabricate pe bază de licență, sau originale folosite în folosință la care se face referire în evaluarea efectuată, deoarece în urma evaluării efectuate de asigurător, informația relatată în raportul de evaluare este neveridică, iar sursele indicate privind prețurile furnizate sunt neautentice.

Relevă că, la momentul producerii accidentului rutier, Vrabii Ion persoana vinovată de producerea accidentului, deținea contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto încheiat cu „General Asigurări" SA, care la data de 27.07.2023 a deschis dosarul de daune nr. 1860-23-RCA și a efectuat constatarea deteriorărilor autovehiculului ***** ce aparține reclamantului stabilind valoarea prejudiciului de 46 377 lei.

Consideră că raportul prezentat de reclamant a fost efectuat cu încălcarea normelor legale stabilite, iar în acest sens, instanța de fond a dispus corect

respingerea cererii de chemare în judecată, respectiv a adoptat o soluție legală și întemeiată.

Cu privire la pretențiile de încasare a prejudiciului moral, susține că reclamantul Deli Andrei nu a enunțat nici în cererea de chemare în judecată și nici reprezentatul acestuia în ședința de judecată, care este caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate prin fapta prejudiciabilă comisă la data de 27.07.2023 de către Vrabii Ion.

Susține, că apelantul nu a prezentat probe pertinente și concludente care să confirme că prin acțiunile intimatului i-a fost afectată starea psihică și fizică și drept consecință i-a fost cauzat un prejudiciu moral.

La data de 16 decembrie 2024, CA „General Asigurări" SA a înaintat referință asupra apelului din cauză, prin care a solicitat: respingerea ca neîntemeiată a apelului depus de Deli Andrei și de a menține hotărârea instanței de fond din 11 iunie 2024. (f.d.226-233, vol.1)

În motivarea referinței s-a indicat că, la data 27.07.2023 apelantul s-a adresat la intervenientul accesoriu CA „General Asigurări" SA cu solicitarea de a constata paguba, stabili și achita despăgubirea de asigurare după accidentul rutier din 24.07.2023, solicitând achitarea despăgubirii de asigurare în numerar sau virament.

Indică, că la data 02.08.2023 CA „General Asigurări" SA cu participare apelantului a întocmit Proces-verbal de constatare a daunelor nr. 1860-23-11 CA în conformitate cu prevederile art. 20 alin.(l) Ut. d) din Legea nr. 106 din 21.04.2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule.

După cum rezultă din Procesul-verb al de constatare a daunelor nr. 1860-23-RCA din 02.08.2023, chiar înainte de aplicarea semnăturilor pe finalul filei 2, ambele părți ale prezentei cauze, au fost de acord și au acceptat faptul ca evaluarea să fie efectuată de experți independenți și/sau unități specializate contractate de CA „General Asigurări" SA. Această frază era scrisă dactilografiat cu caractere de aceiași mărime ca și restul textului și subliniată, fiind plasată chiar înainte de aplicarea semnăturilor. Deci, nu putem spune că această frază nu a putut fi văzută de reclamant. Nici-o obiecție la acest aspect nu a fost opusă de apelant la acea etapa.

Deoarece părțile au ajuns la un acord privind alegerea evaluatorului, CA „General Asigurări" SA a identificat evaluatorul SRL „SD Evaluare Daune" care a întocmit evaluarea nr. 1747 prin care a stabilit suma de 46377,00 lei pentru

remedierea pagubelor pentru automobilul reclamantului – ***** cu n/î ***** *****. Apelantul a fost de acord cu suma de 46377 lei.

Susține, că potrivit Acordului menționat supra, costul de reparație a automobilului ***** cu n/î ***** ***** constituie 46377,00 lei, iar din momentul semnării acordului se stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării lui.

Consideră, că din acest considerent, apelantul nu mai poate pretinde nici-o sumă suplimentară, or, suma indicată în acordul sus menționat a fost achitată apelantului prin ordinul de plată nr. 4188 din 28.09.2023.

Ținând cont de faptul că apelantul a fost de acord cu suma de 46377,00 lei, fiind semnat acordul fără careva obiecții, la data de 28.09.2023 CA „General Asigurări" SA a emis Ordinul nr. 4572 cu privire la despăgubirea de asigurare în mărime de 46377,00 lei, care au fost efectiv achitați păgubitului Deli Andrei, prin ordinul de plată nr. 4188 din 28.09.2023 pentru repararea autovehiculului ***** cu n/î ***** *****.

Susține, că apelantul Deli Andrei a semnat acordul, menționând că suma de 46377,00 lei este suficientă pentru reparația autovehiculului deteriorat, respectiv faptul că dorește încasarea suplimentară a sumei de 16183,65 lei, este o solicitare nejustificată care vine în contradicție cu Legea nr. 106, prin care se menționează că acordul are caracter total, necondiționat, definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării Acordului.

Menționează, că semnarea acordul stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării Acordului, iar oricare sume suplimentare constituie o îmbogățire nejustificată a reclamantului.

Mai indică, că nu trebuie să uităm că apelantul a avut opțiunea de a repara automobilul la una din stațiile de deservire tehnică acceptate de asigurător (Autotextal, lusauto, Qtocolor, Carautoservice SRL), și atunci reclamantul ar fi primit automobilul complet reparat, nefiind relevantă suma necesară, or prejudiciul ar fi fost remediat.

În speță, apelantul în loc să propună careva unități de specialitate a ales să încredințeze asigurătorului identificarea acestora. Asigurătorul în baza acordului reclamantului a identificat evaluator și unități de specialitate care au confirmat suma achitată cu titlu de despăgubire.

Asigurătorul la fel poate să nu fie de acord cu calculele efectuate de evaluatori, și la nesfârșit să facă alte și alte evaluări. Alegerea liberă a unui

evaluator, după cum s-a menționat se face atunci când nu se poate ajunge la un consens privind alegerea acestuia, și nu atunci când persoana nu este de acord cu suma stabilită de evaluatorul inițial ales.

Simpla nemulțumire cu suma evaluării nu duce automat la dreptul de a apela la oricare alt evaluator, or, într-o asemenea situație s-ar putea la nesfârșit să nu fie de acord cu sumele evaluatorilor. Indică că este sigur că în cazul în care s-ar face și alte evaluări de alți evaluatori, rezultatele ar fi distincte de cel prezentate de reclamant.

Susține, că apelantul până în prezent nu a expus nici-un dezacord cu evaluatorul sau cu unitățile de specialitate care au fost contractate în vederea furnizării prețurilor pentru piese, materiale și manopera necesare pentru reparația automobilului reclamantului.

Examinând Raportul de evaluare nr. 2243/08A din 02.08.2023 întocmit de expertul Ciobanu Adrian, constată că acesta conține informații neverificabile din conținutul raportului precum și că metodologia aplicată contravine art. 25 din Legea nr.106 din 21.04.2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule.

Menționează, că raportul de evaluare întocmit nu conține nici-o trimitere clară la sursele din care expertul a preluat careva prețuri fiind utilizate doar fraze generice. La fel expertul nu a furnizat nici-o anexa care să confirme măcar ceva din calculele care le-a făcut. Expertul în repetate rânduri indică că a utilizat anumite medii de piață, dar omite să menționeze expres care surse le-a utilizat, ce prețuri a primit pentru ca informația să fie verificabilă. Astfel, raportul de evaluare nu este decât un text voalat, incert, care nu este bazat pe documente sau informații verificabile.

Indică, că sursa din care expertul a preluat (sau spune că a preluat) prețurile nu sunt probate cu nimic.

Având în vedere motivele expuse mai sus consideră că instanța urmează să respingă concluziile raportului de evaluare, așa cum s-a făcut și în alte cauze identice în care raportul era contrar Legii nr. 106.

Menționează, că Raportul de evaluare elaborat de SRL „Expert Auto Plus” nr. 2243/08A nu constituie o probă admisibilă în conformitate cu art.122 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Cât privește pretențiile apelantului Deli Andrei privind încasarea cheltuielilor pentru efectuarea Raportului de evaluare ca urmare a evaluării independente în

mărime de 1 500 lei, le consideră ca fiind neîntemeiate și solicită să fie respinse în partea ce ține de intervenientul accesoriu CA „General Asigurări” SA.

Cu referire la prejudiciul moral, susține, că apelantul nu se încadrează în prevederile art. 13 alin. (2) din Legea 106 din 21.04.2022, iar intervenientul accesoriu CA „General Asigurări” SA urmează a fi eliberată pe viitor de la repararea prejudiciului moral, or legea materială aplicabilă speței prescrie cert că pentru achitarea prejudiciilor morale de către asigurător, persoana păgubită urmează să întrunească prevederile art. 13 alin. (2) din Legea 106 din 21.04.2022.

Mai indică, că CA „General Asigurări” SA nu urmează să achite cheltuielile de judecată suportate de apelantul, or, apelantul s-a adresat la CA „General Asigurări” SA, ca urmare fiind deschise dosare de daune și achitate despăgubiri de asigurare în mărime de 46377 lei pentru deteriorarea autovehiculului ***** cu n/î **********.

Consideră, că cheltuielile de asistență juridică solicitate de apelantul urmează a fi suportate de către intimat și sau/apelant, din considerentul că cheltuielile de asistență juridică sunt solicitate pe cauza civilă nr. 2-24018222-21-2-15022024, între Părțile Deli Andrei și Vrăbii Ion, iar CA „General Asigurări” SA ar achita cheltuieli de asistență juridică doar în cazul în care aceste cheltuieli ar urma fi solicitate în cadrul examinării unui proces civil separat, în care CA „General Asigurări” SA ar avea calitate de intimat, or în speță CA „General Asigurări” SA deține calitate de participant.

Susține, că în speță apelantul a admis următoarele carențe care determină netemeinicia acțiunii:

1. Apelantul nu a fost în drept să apeleze la alți evaluatori sau alte entități care să aprecieze cuantumul deteriorărilor deoarece acceptase modul propus de asigurător.
2. Raportul de evaluare a pagubei nr. 2243/08A întocmit de SRL „Expert Auto Plus” nu corespunde art. 25 din Legea nr. 106 din 21.04.2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de autovehicule,
3. Între Deli Andrei și CA „General Asigurări” SA a fost încheiat Acordul privind stabilirea despăgubirii de asigurare care are un caracter total, necondiționat, definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării acordului.
4. Apelantul nu se încadrează în prevederile art. 13 alin. (2) din Legea 106 din

21.04.2022 și nu poate solicita prepararea prejudiciului moral de la asigurător.

5. Apelantul nu este în drept să solicite restituirea sumei de 1 500 lei pentru întocmirea raportului de evaluare, or, asigurătorul și-a îndeplini obligațiile specificate la art. 20 alin, (1), lit. d) din Legea nr. 106.

6. Apelantul nu se încadrează în prevederile art. 14, alin. (2) lit. d) din Legea nr. 106 din 21.04.2022 și nu poate solicita restituirea cheltuielilor de judecată de la asigurător.

5.Argumentele părţilor:

În ședința instanței de apel, avocatul Victor Valentin în interesele lui Deli Andrei, a declarat că susține în totalitate apelul înaintat.

Menționează, că în conformitate cu alin. (1) art. 1880 din Codul civil al RM, drepturile terțelor persoane păgubite se exercită împotriva celor răspunzători de repararea prejudiciului. Prin urmare, pârâtul, în calitate de persoană care a cauzat prejudiciul, este obligat să îl ramburseze integral, inclusiv ceea ce nu a fost rambursat de compania de asigurări.

Consideră, că instanța de fond a decis în mod nerezonabil să impună cheltuieli de judecată reclamantului, deoarece, în conformitate cu alin. (1) art. 96 din Codul de procedură civilă al RM, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

În baza celor expuse, solicită admiterea cererii de apel declarată de Andrei Deli, anularea hotărârii Judecătoriei Cimișlia (sediul Central) din 11 iunie 2024 pe cauza civilă nr. 2-2-99/2023, privind cererea lui Deli Andrei împotriva lui Vrăbii Ion privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție, anularea hotărârii suplimentare a Judecătoriei Cimișlia (sediul Central) din 11 iunie 2024 pe cauza civilă nr. 2-99/2023, privind încasarea de la Deli Andrei în beneficiul lui Vrăbii Ion a sumei de 6 000 lei cu titlu de asistență juridică, pronunțarea unei noi hotărârii asupra cauzei, prin care să fie satisfăcută cererea lui Deli Andrei, încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul Deli Andrei prejudiciul material, cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional RM în mărime de 17 683 lei 65 bani, încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul Deli Andrei a prejudiciului moral, cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional RM în mărime de 30 000 lei și obligarea pârâtului de a repara cheltuielile de judecată suportate în mărime de 4 000 mii lei.

În ședința instanței de apel, avocatul Casap Anatolie, intimatul Vrabii Ion, apelantul Deli Andrei, persoana interesată CA „General Asigurări” fiind citați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședință nu s-a prezentat.

Reieșind din prevederile art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, care prevede că *neprezentarea în şedinţă de judecată a apelantului sau intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului*, Colegiul judiciar a decis examinarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat la proces.

6. <u>Aprecierea instanței:</u>

Audiind părțile prezente în proces, analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de apelant în cererea de apel și a materialelor din dosar, Colegiul judiciar concluzionează că apelul declarat de Deli Andrei urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii emise de instanța de fond și emiterea unei noi hotărâri în partea casată din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 385 lit. c) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărâre*.

În conformitate cu prevederile art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă, *hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; concluziile primei instanţe, expuse în hotărâre, sânt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat*.

Potrivit înscrisurilor anexate la materialele cauzei, Colegiul judiciar reține, că la data de *15 februarie 2024*, avocatul Victor Valentin acționând în interesele lui Deli Andrei a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Vrabii Ion cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție, precum și a cheltuielilor judiciare. (f.d.2-3, vol.1)

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat de contravenție, ca fiind neîntemeiată. (f.d.171, vol.1)

La data de 11 iunie 2024, prin hotărârea suplimentară a Judecătoriei Cimișlia, sediul central s-a dispus încasarea de la Deli Andrei în beneficiul lui Vrabii Ion a sumei de 6 000 lei cu titlu de asistență juridică. (f.d.173, vol.1)

La data de 09 iulie 2024, Deli Andrei a înaintat cerere de apel nemotivată, iar ulterior la data de 26 septembrie 2024, cerere de apel motivată, prin conținutul căreia a solicitat: admiterea apelului; anularea hotărârii din 11 iunie 2024 emise la cauza civilă intentată la cererea lui Deli Andrei împotriva lui Vrăbii Ion privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție; anularea hotărârii suplimentare din 11 iunie 2024 emisă în aceeași cauză civilă; cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie satisfăcută cererea lui Deli Andrei – încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul lui Deli Andrei a prejudiciului material, cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional în mărime de 17683 lei 65 bani, încasarea de la Vrăbii Ion în beneficiul lui Deli Andrei a prejudiciului moral cauzat în urma săvârșirii contravenției prevăzute de alin. (1) art. 242 din Codul contravențional în mărime de 30000 lei. (f.d.183, 200-201, vol.1)

În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicaţiile părţilor şi intervenienţilor, depoziţiile martorilor, concluziile expertului, consultaţiile şi explicaţiile specialistului, să ia cunoştinţă de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanţelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedinţă de judecată.*

Potrivit art. 117 alin. (1) și (2) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicaţiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluţionarea cauzei, din depoziţiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.*

Conform art. 118 alin. (1) și (3) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor*

participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform prevederilor art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acţiunii*.

Conform art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.*

Astfel, Colegiul judiciar reține că sarcina instanţei de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Lecturând textul hotărârii motivate a instanței de fond, Colegiul instanței de apel a ajuns la concluzia că circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin și că unele concluzii ale primei instanţe, expuse în hotărâre, sânt în contradicţie cu circumstanţele cauzei, ceea ce este temei de a admite apelul și de a casa parțial hotărârii instanței de fond în partea respingerii încasării prejudiciului moral, cu pronunțarea unei noi hotărâri în partea casată, din următoarele considerente.

La caz, Colegiul judiciar constată, că la data de 24 iulie 2023, Vrabii Ion conducând automobilul de model ***** cu n/î *****, deplasîndu-se pe traseul M-3, a ignorat cerințele indicatorului rutier 2.1 (cedează trecerea), încălcînd cerințele subpct. 2) pct. 45 din Regulamentul Circulației Rutiere, la apariția obstacolelor nu

a redus viteza chiar să oprească, în urma cărui fapt a săvârșit coliziune cu automobilul de model ***** cu n/î ***** *****, sub conducerea lui Deli Andrei.

Potrivit procesul-verbal cu privire la contravenție din 24 iulie 2023 vinovat de comiterea accidentului rutier sus-indicat a fost recunoscut Vrabii Ion, fiind sancționat potrivit art. 242 alin. (2) Cod Contravențional. (f.d.23, vol.1)

Conform prevederilor art. 20 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 106 din 21.04.2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, *după ce a luat cunoştinţă de producerea accidentului, asigurătorul RCA este obligat să examineze bunurile avariate şi să întocmească, în termen de până la 5 zile lucrătoare de la data primirii cererii de despăgubire depuse de persoana păgubită, un proces-verbal de constatare a pagubelor*.

Astfel, Colegiul judiciar constată că la data de 27 iulie 2023, apelantul Deli Andrei s-a adresat la CA „General Asigurări" SA cu o cerere de despăgubire. (f.d.84-85, vol.1)

Prin consecință, la data 02 august 2023, CA „General Asigurări" SA cu participare lui Deli Andrei a întocmit Proces-verbal de constatare a daunelor nr. 1860-23-RCA, la rubrica referinţe, se constată că aplantul Deli Andrei nu a solicitat un evaluator concret sau alt evaluator decât cei ce vor fi identificați de asigurător. (f.d.86-87, vol.1)

Astfel, instanța de apel reține, că apelantul nu a refuzat ca CA „General Asigurări" SA să efectueze evaluarea în baza preţurilor furnizate de unităţile de specialitate şi experţi contractaţi de către aceasta. Aplicînd semnăturile în procesul-verbal de constatre a daunelor nr. 1860-23-RCA, Deli Andrei a fost de acord şi a acceptat faptul, fără a face obiecții, ca evaluarea autovehiculului să fie efectuată de experţi independenţi şi/sau unităţi specializate contractate de CA „General Asigurări" SA.

Colegiul atestă că la data de 08 august 2023 a fost emis Devizul de calcul a valorii reparației cu nr. 1747 de către SRL „SD Evaluare Daune" prin care s-a stabilit paguba calculată în mărime de 46377 lei. (f.d.88-89, vol.1)

Instanța de apel constată, că apelantul Deli Andrei a ***semnat Acordul privind stabilirea despăgubirii de asigurare/RCA cu nr. 1860-23-RCA în care la pct. 2 este indicat, că „Despăgubirea de asigurare în sumă de 46377,00 MDL va fi achitată la contul bancar dlui Deli Andrei pentru compensarea pagubei cauzate...". (f.d.92, vol.1)***

Acest acord are un caracter total, necondiționat, definitiv și stinge toate pretențiile ce decurg din pagubele care erau sau puteau fi cunoscute la data realizării lui.

La caz, instanța de apel atestă, că apelantul ulterior ne fiind de acord cu mărimea sumei de 46 377 lei, care prin Ordinul de plată nr. 4188 din 28.09.2023 a fost transferat la contul lui Deli Andrei, ultimul a solicitat efectuarea examinării a vehiculului, astfel, de către SRL „Expert Auto Plus" a fost întocmit Actul de examinare a mijlocului de transport auto nr. 2243/08A din 02 august 2023, potrivit concluziei căruia, valoarea prejudiciului cauzat proprietarului autovehiculului marca *****, numărul de înmatriculare ***** *****, constituie 62 560,65 lei. (f.d.25-30, 34-41, vol.1)

Subsecvent, la data de 12 octombrie 2023, apelantul Deli Andrei a înaintat o cerere prealabilă către CA „General Asigurări" SA cu privire la recalcularea pagubei materiale cauzate de Vrabii Ion în urma comiterii accidentului rutier, luând în considerație faptul că examinarea efectuată de către SRL „Expert Auto Plus" a stabilit un prejudiciu în sumă de 62 560,65 lei. (f.d.8, vol.1)

Ulterior, prin răspunsul cu nr. 3043-2023 dat de CA „General Asigurări" SA s-a indicat că, asiguratorul nu are temei de a recalcula suma despăgubirii de asigurare aprobată în baza raportului prezentat de el. (f.d.9, vol.1)

Astfel, ținând cont de cele stabilite supra, Colegiul judiciar apreciază ca fiind întemeiată concluzia instanței de fond prin care s-a indicat că „*reclamantul a avut opțiunea de a repara automobilul la una din stațiile de deservire tehnică acceptate de asigurător, şi atunci reclamantul ar fi primit automobilul complet reparat, nefiind relevantă suma necesară, or prejudiciul ar fi fost remediat*".

Or, potrivit prevederilor art. 24 alin. (3) din Legea nr. 106 din 21.04.2022 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, *acordul încheiat între persoana păgubită şi asigurătorul RCA are caracter total,* ***necondiţionat, definitiv şi stinge toate pretenţiile ce decurg din pagubele care existau sau puteau fi cunoscute la data încheierii acordului pentru pagubele ce s-au acoperit pe această cale****, cu excepţia cazului în care, ulterior plăţii despăgubirii pentru vătămări corporale, starea de sănătate a persoanei păgubite s-a agravat ori a intervenit decesul acesteia ca urmare a aceluiaşi accident*.

Potrivit art. 4 alin. (1) din Legea indicată mai sus, persoanele care utilizează vehicule înregistrate în Republica Moldova sunt obligate să încheie contracte de

asigurare obligatorii RCA pentru orice cazuri de răspundere civilă delictuală pentru pagube produse de accidente de vehicule. ***Contractul de asigurare obligatorie RCA acoperă în mod obligatoriu*** atât ***daunele materiale***, cât şi vătămările corporale, decesul şi prejudiciile morale.

Prin urmare, se prezumă că în urma semnării Acordului privind stabilirea despăgubirii de asigurare/RCA cu nr. 1860-23-RCA și transmitreii reclamantului sumei de despăgubire în mărime de 46 377 lei, dauna materială este acoperită complet.

Cât privește solicitarea apelantului cu privire la încasarea prejudiciului moral, Colegiul judiciar constată că instanța de fond superficial s-a expus asupra acestei cerințe a apelantului.

Or, ***deși instanța de fond a invocat prevederile legale ce urmează a fi aplicate speței, totuși nu a dat nici o argumentare soluției de respingere a cerinței lui Deli Andrei cu privire la încasarea prejudiciului moral***.

La caz, Colegiul reține, că potriit prevederilor art. 45 alin. (1) Cod contravențional, *persoana al cărei drept sau interes legitim a fost lezat prin contravenţie îl poate apăra prin acţiune civilă depusă conform legislaţiei procedurale civile. Această persoană are în special dreptul la repararea prejudiciului patrimonial şi a celui* ***nepatrimonial*** *cauzate prin contravenţie*.

Conform art. 387 alin. (1) Cod contravențional, *este victimă persoana fizică sau persoana juridică căreia, prin contravenţie, i-au fost cauzate prejudicii morale, fizice sau materiale.*

Astfel, Colegiul reține că o dată ce Vrabii Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (1) Cod contravenţional, reclamantul Deli Andrei este în drept să solicite încasarea prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite ale pârâtului, interzise de lege.

Potrivit art. 9 alin.(2) lit. f) Cod civil, *drepturile şi obligaţiile civile apar în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane*.

Conform art.16 alin. (1) lit. g) Cod civil, *apărarea dreptului civil se face, în condiţiile legii, prin repararea prejudiciului patrimonial şi, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial*.

Totodată, Colegiul mai reține că potrivit prevederilor art. 19 alin. (1) și (3) Cod civil, *în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu*

moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).

Conform prevederilor art.1998 alin. (1) Cod civil, *cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune*. Aceasta constituie o normă de drept comun în ***materia răspunderii delictuale***, care consacră principiul reparării integrale a prejudiciului extra contractual.

Potrivit prevederilor art. 2036 alin. (1) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri*.

Colegiul instanței de apel reține, că răspunderea delictuală presupune obligaţia unei persoane de a repara prejudiciul cauzat altuia printr-o faptă ilicită extra contractuală, sau, după caz, prejudiciul pentru care este chemat prin lege să răspundă, respectiv, pentru apariția răspunderii delictuale este necesar un fapt juridic ilicit (delictul). Componenţa delictului civil include următoarele elemente (condiţii): prejudiciul, fapta ilicită, raportul cauzal dintre faptă şi prejudiciu şi vinovăţia.

Este de menționat, că lipsa unei condiții, potrivit regulii generale, exclude răspunderea delictuală, cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege.

Colegiul menționează, că fapta ilicită este fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Fapta ilicită poate apărea sub forma acţiunii sau inacțiunii.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită şi prejudiciu să existe un raport cauzal. Raportul cauzal este şi condiţia în funcţie de care se determină mărimea despăgubirii. Se repară numai prejudiciul care este consecința directă a faptei ilicite.

Totodată, pentru acordarea unor daune morale este necesar ca cel ce pretinde daune morale să producă un minimum de argumente și indicii din care să rezulte în ce măsură drepturile personale nepatrimoniale i-au fost afectate.

Instanța de apel reține, în acord cu practica CtEDO, care a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, proba faptei ilicite

este suficientă, urmând ca instanțele să deducă producerea prejudiciului moral din existența faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv intern al prejudiciului moral.

Prin prisma prevederilor legale redate supra, reieșind din specificul acțiunii, Colegiul atestă cu certitudine, că Deli Andrei, în calitate de parte vătămată, a suferit un prejudiciu moral materializat printr-o suferință psihică și disconfort fizic, care depășește măsura a ceea ce este normal suportabil, prejudiciu moral pe care Vrabii Ion urmează să-l repare în temeiul art. 1422 alin. (1) din Codul civil, fiind cert că Deli Andrei a fost victima acțiunilor ilicite ale pârâtului din speță.

În consecință, cu referire la obiecțiile indicate de către apelant, Colegiul conchide că alegațiile acestuia sunt întemeiate, or, Vrabii Ion a acționat față de Deli Andrei în mod ilicit și cu vinovăție, iar pe cale de consecință este ținut să repare prejudiciul astfel cauzat. Așadar, comportamentul ilicit al intimatului față de apelant este demonstrat cu certitudine, acesta fiind factorul care a generat prejudicierea morală a reclamantului Deli Andrei.

Cu referire la pretenția privind încasarea prejudiciului moral, Colegiul judiciar constată că instanța de fond, la pronunțarea hotărârii, deși a constatat corect circumstanțele cauzei, pripit și nemotivat a dispus respingerea încasării prejudiciului moral solicitat de către apelantul Deli Andrei.

Totodată, solicitarea apelantului cu privire la încasarea din contul intimatului a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei, Colegiul judiciar o apreciază ca fiind una excesivă în raport cu suferințele psihice suportate de către partea vătămată Deli Andrei.

În termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prejudiciul moral, se exprimă prin necesitatea că partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să nu constituie nici o sumă excesivă pentru autorii daunelor, și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțeleg suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor).

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea, și reputația profesională etc.); nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice; felul vinovăției.

Obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințele fizice sau psihice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni (inacțiuni) i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

Reieșind din conținutul celor invocate, răspunderea pentru prejudiciul moral are un caracter compensator, mărimea despăgubirii urmează să se determine de către instanța judecătorească în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului, ținându-se cont de circumstanțele concrete ale cauzei în care a fost cauzat prejudiciul, de restrângerea posibilităților de viață familială și socială, de statutul reclamantului și de măsura în care această despăgubire poate să-i aducă o satisfacție echitabilă.

Astfel, Colegiul reține că, cerința apelantului Deli Andrei privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 30000 lei din contul intimatului este exagerată, și suma dată urmează a fi micșorată, luând în considerație suferințele morale suportate ce s-au invocat în conținutul cererii de chemare în judecată și cererii de apel înaintate.

În ceea ce privește modalitatea de determinare a mărimii prejudiciului moral cauzat, instanța de apel reține că reieșind din art. 2036 alin. (1) din Codul civil la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, instanța trebuie să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice victimei, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale, nivelul (gradul) suportării de către victimă a suferințelor psihice sau fizice.

După cum rezultă din art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție

a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Colegiul judiciar ca și instanța de fond reține că, urmare a acțiunilor ilicite ale lui Vrabii Ion, manifestate prin comportament ilicit față de Deli Andrei, apelantul a fost supus unor suferințe, care, indubitabil, i-au adus atingere drepturilor și libertăților sale fundamentale.

În acest context, Colegiul judiciar ține să indice că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală desdăunare. În termenii Convenţiei Europene a Drepturilor Omului, acest criteriu se traduce prin necesitatea că partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimă.

Din considerentul dat, Colegiul judiciar ținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice, circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciu, găsește rațional, corect și rezonabil de a dispune încasarea de la Vrabii Ion în beneficiul apelantului Deli Andrei a prejudiciului moral cauzat în sumă a câte 10 000 (zece mii) lei, suma în cauză reprezentând pe deplin o satisfacție echitabilă şi suficientă pentru repararea prejudiciului moral cauzat, or suma solicitată inițial este una prea excesivă în coraport cu suferințele psihice suportate.

Totodată, urmează a se ține cont și de faptul că, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie venituri nejustificative.

În acest fel, instanța de apel apreciază că suma de 10 000 lei constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă, proporțională criteriilor stabilite și circumstanțelor enunțate supra.

Totodată, potrivit prevederilor art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului*.

În conformitate cu prevederile art. 82 Cod de procedură civilă, *cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.*

Conform art. 90 lit. i) Cod de procedură civilă, *din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică*.

Potrivit prevederilor art. 96 alin. (1) și (1^1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat*.

Aceleiași cerințe sunt expuse în practica CtEDO *(Le Compte, Van Leuven et de Meyere, art. 50, 17; Minnelli contra Belgiei, din 23 iunie 1981, §45; Feldbrugge contra Olandei din 29 mai 1986, Cm De Cubber contra Belgiei din 16 octombrie 1984, Art. 50,25;* același principiu în cauzele *Olsson către Suiedia din 24 martie 1988 nr. 1, 104; 1 48; Niderost-Huber contra Elveției din 27 ianuarie 1997, 40)* în care este indicat, că de asemenea este necesar de a stabili realitatea cheltuielilor, necesitatea și caracterul rezonabil al mărimilor lor.

Conform art. 60 alin. (1) și (2) din Lege cu privire la avocatură, *avocatul acordă asistenţă juridică clientului în baza contractului de asistenţă juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului şi ale avocatului stagiar se confirmă prin mandat. Formularul mandatului este un document de strictă evidenţă. Conţinutul, forma şi modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern*.

În acest context Colegiul judiciar ține să menționeze, că cheltuielile pentru asistență juridică pentru a fi încasate de către instanța de judecată din contul părții care a pierdut procesul în beneficiul părții care a obținut câștig de cauză, sunt raportate la o serie de criterii, și anume: criteriul necesității, caracterul de realmente suportate și criteriul de rezonabilitate în raport cu cuantumul cheltuielilor de asistență juridică solicitate a fi compensate.

Necesitatea suportării cheltuielilor de judecată de către reclamant rezultă nemijlocit din necesitatea realizării, apărării dreptului, interesului încălcat, contestat al reclamantului.

În raport cu criteriul efectivității, realității suportării cheltuielilor de asistență juridică, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a unor acte confirmative cum ar fi dovada achitării onorariilor avocaților (*copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată*), caracterul real al cheltuielilor de judecată.

Subsecvent, potrivit materialelor cauzei, Colegiul instanței de apel constată că apelantul Deli Andrei în cadrul procesului de examinare a speței în instanța de fond, a fost asistată de către avocat, pentru serviciile căruia a fost achitată suma de 2000 lei fapt confirmat prin Bonul de plată cu seria QL nr. 331164 din 31 august 2023. (f.d.33, vol.1)

În conformitate cu art. 52 alin. (8) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260-XV din 19 iulie 2002, *nici o autoritate publică nu poate influenţa direct sau indirect şi nu poate controla contractul dintre avocat şi client*.

Astfel, suma de 2 000 lei achitată de apelantul Deli Andrei către CA „Cociu Mihail”, nu este una exagerată pentru examinarea unor astfel de litigii.

Subsecvent, suma de 2 000 lei urmează a fi încasată în beneficiul apelantului Deli Andrei de la intimatul Vrabii Ion.

În rest, celelalte cerințe urmează a fi respinse ca fiind neîntemeiate, iar hotărârea instanței de fond adoptate la 11 iunie 2023, se va menține.

Totodată, cu privire la hotărârea suplimentară emisă la 11 iunie 2024 prin care s-a dispus încasarea de la Deli Andrei în beneficiul lui Vrabii Ion a sumei de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistenţă juridică, Colegiul judiciar o va casa integral ținându-se cont de faptul admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată înaintate de Deli Andrei cât și de prevederile art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Având în vedere cele expuse, Colegiul judiciar va casa integral hotărârea suplimentară din 11 iunie 2024 și va casa parțial hotărârea emisă de instanța de fond la data de 11 iunie 2024 în partea respingerii încasării prejudiciului moral, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care va admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat de contravenție.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. art. 386-390, 394, 434 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul judiciar

D E C I D E:

Se admite apelul declarat de către avocatul Victor V. în interesele lui Deli Andrei.

Se casează parțial hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024 adoptată pe cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție, ***în partea respingerii încasării prejudiciului moral cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care:***

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Deli Andrei către Vrabii Ion privind repararea prejudiciului material și moral cauzat de contravenție și se încasează de la Vrabii Ion în beneficiul lui Deli Andrei suma de ***10 000 (zece mii) lei*** pentru repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție.

Se încasează de la Vrabii Ion în beneficiul lui Deli Andrei suma de ***2 000 (două mii) lei*** cu titlul de asistența juridică.

În rest hotărârea judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024, se menține.

Se casează integral hotărârea suplimentară a judecătoriei Cimișlia, sediul central din 11 iunie 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni din momentul comunicării deciziei integrale.

Preşedintele ședinței, judecător: Judecător: Judecător:

MIRONOV Andrei FUJENCO Dmitrii COLEV Grigori